

Seminář č.3

KOREKTNÍ PRÁCE SE ZDROJI PŘI TVORBĚ ODBORNÉHO TEXTU.

A) S JAKÝMI ZDROJI MŮŽEME PRACOVAT

PŘI TVORBĚ ODBORNÉHO (PRÁVNÍHO) TEXTU?
PRIMÁRNÍ ČI SEKUNDÁRNÍ ZDROJE?

B) K ČEMU SLOUŽÍ POZNÁMKY POD ČAROU?

C) PŘÍMÁ A NEPŘÍMÁ CITACE (PARAFRÁZE)

PREZENTACE JE ZPRACOVÁNA NA ZÁKLADĚ 2.
KAPITOLY UČEBNICE AKADEMICKÉ PSANÍ PRO
PRÁVNÍKY AUTORŮ SMEJKALOVÁ, T. A
VEČEŘA, M.

a) S jakými zdroji můžeme pracovat při tvorbě odborného (právního) textu?

- ▶ Autoři při psaní odborných textů používají celou řadu zdrojů; odborné knihy, články, tištěné nebo elektronické.
- ▶ V oblasti práva autoři pracují se specifickými zdroji; s právními předpisy, soudními rozhodnutími-judikáty, důvodovými zprávami, metodickými pokyny, právními podáními, atd.
- ▶ Někdy se odkazují i na obrazy, audiovizuální záznamy, apod.

Primární či sekundární zdroje?

- ▶ Za primární zdroje (prameny) typicky považujeme:
  - ▶ původní vědecké práce,
  - ▶ v oblasti práva pak také
    - ▶ právní předpisy,
    - ▶ soudní nebo správní rozhodnutí,
    - ▶ důvodové zprávy a
  - ▶ další původní prameny
- ▶ Sekundární zdroje (prameny) jsou potom ty, které s primárními prameny nějak pracují, interpretují je, rozvádí je.

Pozor!

- ▶ V žádném případě pak nesmíme převzít citaci z druhé ruky a předstírat, že pracujeme s originálem.
- ▶ V takovém případě by se jednalo o porušení publikační etiky.

b) K čemu slouží poznámky pod čarou?

- ▶ Poskytují prostor pro odkazování na zdroj převzaté citace či pasáže;
- ▶ Slouží jako prostor pro dílčí dovysvětlení, tematické odbočky a další části textů, které by ve vlastním textu práce rušily.

Poznámka pod čarou je věta, kterou je třeba začít velkým písmenem a zakončit tečkou.

▶ Příklad:

▶ ¹ Viz Plášek, op. cit., s. 3.

▶ ² Srov. Polčák, op. cit., s. 56.

▶ ³ § 3 zákona č. 89/2012 Sb.

Odkazy na poznámky pod čarou

Varianta 1:

Hart je považuje za to, co představuje minimální obsah přirozeného práva.¹

---

¹ Viz k tomu Hart, H. L. A. *Pojem práva*. Praha: Prostor, 2004, s. 192.

Varianta 2:

Hart¹ je považuje za to, co představuje minimální obsah přirozeného práva.

---

¹ Viz k tomu Hart, H. L. A. *Pojem práva*. Praha: Prostor, 2004, s. 192.

Proč odkazujeme na zdroje?

- ▶ Cílem odkazování je (kromě ochrany autorských práv) **mj. i transparentnost a přezkoumatelnost odborného textu.**
- ▶ Proto je třeba na jedno místo v textu umístit pouze jeden odkaz na poznámku pod čarou. Pokud chcete říci, že k nějakým obdobným závěrům dochází více autorů v různých dílech, můžete buď již tuto informaci uvést v textu samotném, nebo ji uvést v poznámce pod čarou a opatřit příslušnými citacemi zdrojů.

Nevhodné a vhodné odkazování

Nevhodné odkazování

...stylizace slovem.¹²³

- ▶ ¹ Viz AUTOR, A. *Název*. Místo: Nakladatelství, rok, s. 34.
- ▶ ² Srov. AUTOR, B. *Název*. Místo: Nakladatelství, rok, s. 5.
- ▶ ³ § 36 zákona č. 89/1999 Sb.

Vhodné odkazování

▶ ...stylizace slovem.¹

- ▶ ¹ Viz AUTOR, A. *Název*. Místo: Nakladatelství, rok, s. 34. Podobně se vyjadřuje i AUTOR, B. *Název*. Místo: Nakladatelství, rok, s. 5. V kontextu českého práva je také vhodné upozornit na § 36 zákona č. 89/1999 Sb., který pracuje s obdobným konceptem.

c) Co je to citace? Přímá a nepřímá citace

- ▶ Přímou citací se rozumí doslovné převzetí textu. Takový případ je dle platné citační směrnice na Právnické fakultě MU nezbytné

„vyznačit uvozovkami a kurzívou, případně též odsazením přímo citovaného textu zprava a zleva a dále shora a zdola od okolního textu, jakož i užitím menšího fontu. Zvolený způsob je třeba konzistentně užívat v průběhu celé práce“.

Úkol

- ▶ Viz příklady na seminář

Drobná úprava citace

- ▶ **Vypuštění textu:** vypouštěnou část nahradíme třemi tečkami umístěnými v hranatých závorkách.
- ▶ **Nahrazování textu:** na místo vypouštěného slova umístíme námi vkládané slovo opět v hranatých závorkách.
- ▶ **Typografické změny:** Stejně tak můžeme činit typografické změny, jako nahrazování interpunkčních znamének (pokud to logika zařazení přímé citace do našeho textu vyžaduje), nebo doplňování nebo vypouštění zdůraznění v textu, např. doplnění kurzívy pro zdůraznění.

Původní text

„V obecné rovině ve vztahu k závaznosti soudní judikatury lze konstatovat, že již učiněný výklad by měl být, nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty, ve svém souhrnu více konformnějšími s právním řádem jako významovým celkem a svědčícími tak pro změnu judikatury, východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu, a to z pohledu postulátů právní jistoty, předvídatelnosti práva, ochrany oprávněné důvěry v právo (oprávněného legitimního očekávání) a principu formální spravedlnosti (rovnosti)“.¹

¹Viz náleží Ústavního soudu ČR ze dne 25. 1. 2005 sp. zn. III. ÚS 252/04.

Upravený text

Podle Ústavního soudu by „*[v] obecné rovině ve vztahu k závaznosti*

soudní judikatury [bylo možné] konstatovat, že již učiněný výklad by

měl být, nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních

důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty [...]

svědčícími tak pro změnu judikatury, východiskem pro rozhodování

následujících případů stejného druhu“. Tento závěr Ústavní soud

podkládá dovoláním se principů právní jistoty, předvídatelnosti práva,

formální jistoty a ochrany oprávněné důvěry v právo.

Jak se tvoří parafráze - nepřímá citace

- ▶ Parafrází je jak formulačně upravený text zdroje, tak převzatá myšlenka.
- ▶ Podle citační směrnice se žádným zvláštním způsobem nevyznačuje, pouze se opatří odkazem.
- ▶ Parafráze (nepřímé citace) jsou v odborných textech podstatně častějším jevem, než citace přímé.
- ▶ Je důležité si však uvědomit, že parafrázování klade na autora větší interpretační nároky.
- ▶ Viz směrnici děkana č. 3/2020.

Úkol

- ▶ Viz příklady na seminář